BESLUT

RÅDETS BESLUT (Gusp) 2020/1656

av den 6 november 2020

om unionens stöd för Internationella atomenergiorganets (IAEA) verksamhet i fråga om nukleärt fysiskt skydd och inom ramen för genomförandet av EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt artiklarna 28.1 och 31.1,

med beaktande av förslaget från unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, och

av följande skäl:

(1) Den 12 december 2003 antog Europeiska rådet Europeiska unionens strategi mot spridning av massförstörelsevapen (*strategin*), vars kapitel III innehåller en förteckning över de åtgärder som måste vidtas såväl inom unionen som i tredjeländer för att bekämpa sådan spridning.

(2) Unionen genomför aktivt strategin och verkställer de åtgärder som anges i kapitel III i denna, särskilt genom att frigöra ekonomiska resurser för att ge stöd till särskilda projekt som leds av multilaterala organisationer, till exempel Internationella atomenergiorganet (IAEA).

(3) Den 17 november 2003 antog rådet gemensam ståndpunkt 2003/805/Gusp ([1]). I den gemensamma ståndpunkten uppmanas bland annat till främjande av att IAEA ingår övergripande säkerhetskontrollavtal och tilläggsprotokoll, och unionen åtar sig att verka för att tilläggsprotokollen och de övergripande säkerhetskontrollavtalen blir standard för IAEA:s kontrollsystem.

(4) Den 17 maj 2004 antog rådet gemensam åtgärd 2004/495/Gusp ([2]).

(5) Den 18 juli 2005 antog rådet gemensam åtgärd 2005/574/Gusp ([3]).

(6) Den 12 juni 2006 antog rådet gemensam åtgärd 2006/418/Gusp ([4]).

(7) Den 14 april 2008 antog rådet gemensam åtgärd 2008/314/Gusp ([5]).

(8) Den 27 september 2010 antog rådet beslut 2010/585/Gusp ([6]).

([1]) Rådets gemensamma ståndpunkt 2003/805/Gusp av den 17 november 2003 om universalisering och förstärkning av multilaterala avtal om icke-spridning av massförstörelsevapen och bärare (EUT L 302, 20.11.2003, s. 34).

([2]) Rådets gemensamma åtgärd 2004/495/Gusp av den 17 maj 2004 om stöd för IAEA:s verksamhet inom ramen för kärnsäkerhetsprogrammet och för genomförandet av EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen (EUT L 182, 19.5.2004, s. 46).

([3]) Rådets gemensamma åtgärd 2005/574/Gusp av den 18 juli 2005 om stöd för IAEA:s verksamhet i fråga om kärnsäkerhet och kontroll och inom ramen för genomförandet av EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen (EUT L 193, 23.7.2005, s. 44).

([4]) Rådets gemensamma åtgärd 2006/418/Gusp av den 12 juni 2006 om stöd för IAEA:s verksamhet i fråga om kärnsäkerhet och kontroll och inom ramen för genomförandet av EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen (EUT L 165, 17.6.2006, s. 20).

([5]) Rådets gemensamma åtgärd 2008/314/Gusp av den 14 april 2008 om stöd för IAEA:s verksamhet i fråga om kärnsäkerhet och kontroll och inom ramen för genomförandet av EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen (EUT L 107, 17.4.2008, s. 62).

([6]) Rådets beslut 2010/585/Gusp av den 27 september 2010 om stöd för IAEA:s verksamhet i fråga om kärnsäkerhet och -kontroll och inom ramen för genomförandet av EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen (EUT L 259, 1.10.2010, s. 10).

(9) Den 21 oktober 2013 antog rådet beslut 2013/517/Gusp ([7]).

(10) Den 21 december 2016 antog rådet beslut (Gusp) 2016/2383 ([8]), och den 8 juni 2020 förlängdes dess giltighetstid genom rådets beslut (Gusp) 2020/755 ([9]).

(11) Den 8 maj 2016 trädde 2005 års ändring av konventionen om fysiskt skydd av kärnämne i kraft. Alla EU-medlemsstater samt Europeiska atomenergigemenskapen (Euratom) är parter i ändringen av konventionen om fysiskt skydd av kärnämne. Unionen fortsätter att främja dess universalisering och effektiva genomförande, inbegripet genom stöd för verksamhet i fråga om nukleärt fysiskt skydd som genomförs inom ramen för IAEA:s plan för nukleärt fysiskt skydd för 2018–2021.

(12) Unionen bekräftar att ansvaret för nukleärt fysiskt skydd inom en stat ankommer helt på den staten och har förbundit sig att fortsätta att stärka nukleärt fysiskt skydd både genom vidtagande av nationella säkerhetsåtgärder och internationellt samarbete. Unionen kommer att fortsätta stödja IAEA:s arbete med att, på begäran, bistå medlemsstaterna med att inrätta och förbättra effektiva och hållbara nationella system för nukleärt fysiskt skydd. Unionens stöd kommer därmed att stämma överens med ministerförklaringen och slutsatserna från *International Conference on Nuclear Security: Sustaining and Strengthening Efforts* (ICONS-konferensen), som hölls i IAEA:s högkvarter i Wien den 10–14 februari 2020. Unionen kommer att fortsätta att bidra till genomförandet av IAEA:s plan för nukleärt fysiskt skydd för 2018–2021, som godkändes av IAEA:s styrelse den 13 september 2017 och av IAEA:s generalkonferens den 14 september 2017. Unionens målsättning är att bibehålla hållbarheten och effektiviteten vad gäller genomförandet av rådets tidigare gemensamma åtgärder och beslut om stöd för IAEA:s planer för nukleärt fysiskt skydd.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. I syfte att fortsätta ett effektivt genomförande av strategin ska unionen stödja den verksamhet vid Internationella atomenergiorganet (IAEA) som har följande mål:

a) Bidra till globala ansträngningar att uppnå ett effektivt nukleärt fysiskt skydd genom att utarbeta övergripande vägledning för nukleärt fysiskt skydd och, på begäran, främja användningen av sådan vägledning genom sakkunnigbedömningar, rådgivning och kapacitetsuppbyggnad, inbegripet utbildning.

b) Bistå vid anslutning till och genomförande av relevanta internationella rättsliga instrument, och vid stärkande av det internationella samarbetet och den internationella samordningen av stöd.

c) Stödja IAEA:s mandat att inta en central roll och stärka internationellt samarbete inom nukleärt fysiskt skydd, som svar på medlemsstaternas prioriteringar uttryckta genom beslut och resolutioner från IAEA:s policyorgan.

2. De projekt som ska finansieras av unionen ska stödja följande:

a) Prioriterade och övergripande projekt inom nukleärt fysiskt skydd såsom universaliseringen av ändringen av konventionen om fysiskt skydd av kärnämne, datorsäkerhet, it-tjänster och stärkande av kulturen för nukleärt fysiskt skydd.

b) Informationshantering med inriktning på bedömning av behov, prioriteringar och hot avseende nukleärt fysiskt skydd.

([7]) Rådets beslut 2013/517/Gusp av den 21 oktober 2013 om unionens stöd för Internationella atomenergiorganets verksamhet i fråga om kärnsäkerhet och -kontroll och inom ramen för genomförandet av EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen (EUT L 281, 23.10.2013, s. 6).

([8]) Rådets beslut (Gusp) 2016/2383 av den 21 december 2016 om unionens stöd för Internationella atomenergiorganets verksamhet i fråga om nukleärt fysiskt skydd och inom ramen för genomförandet av EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen (EUT L 352, 23.12.2016, s. 74).

([9]) Rådets beslut (Gusp) 2020/755 av den 8 juni 2020 om ändring av beslut (Gusp) 2016/2383 om unionens stöd för Internationella atomenergiorganets verksamhet i fråga om nukleärt fysiskt skydd och inom ramen för genomförandet av EU:s strategi mot spridning av massförstörelsevapen (EUT L 179I, 9.6.2020, s. 2).

c) Nukleärt fysiskt skydd för material och tillhörande anläggningar med inriktning på stärkande av fysiskt skydd och redovisning och kontroll av kärnämne för hela bränslecykeln och ett konceptdokument om tillämpningen av fysiska skyddsåtgärder under covid-19.

d) Nukleärt fysiskt skydd för material som inte omfattas av tillsynssystem med inriktning på institutionell insatsinfrastruktur för material som inte omfattas av tillsynssystem.

e) Utarbetande av program och internationellt samarbete med fokus på utarbetande av utbildningsprogram.

f) Jämställdhetsinriktad kapacitetsuppbyggnad och utbildning avseende nukleärt fysiskt skydd.

3. Vid genomförandet av de projekt som anges i punkt 2, då stöd kommer att ges till de verksamheter som avses i punkterna 1 och 2, kommer unionens synlighet att säkerställas, liksom en adekvat programförvaltning vid verkställandet av detta beslut.

4. De projekten som anges i punkt 2 ska genomföras till förmån för alla IAEA:s medlemsstater och icke-IAEA:s medlemsstater.

5. Samtliga projektdelar ska understödjas av proaktiv och innovativ uppsökande verksamhet inriktad på allmänheten, och resurserna ska fördelas i enlighet med detta.

6. En detaljerad beskrivning av de projekt som avses i punkt 2 återges i bilagan till detta beslut.

Artikel 2

1. Unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik (den höga representanten) ska ansvara för genomförandet av detta beslut.

2. IAEA ska verkställa det tekniska genomförandet av de projekt som avses i artikel 1.2. Det ska utföra denna uppgift under den höga representantens kontroll. Den höga representanten ska i detta syfte ingå nödvändiga överenskommelser med IAEA.

Artikel 3

1. Det finansiella referensbeloppet för genomförandet av de projekt som avses i artikel 1.2 ska vara 11 582 300 EUR.

2. De utgifter som finansieras med det belopp som anges i punkt 1 ska förvaltas i enlighet med de förfaranden och regler som gäller för unionens budget.

3. Europeiska kommissionen ska övervaka att det finansiella referensbelopp som avses i punkt 1 förvaltas korrekt. Kommissionen ska i detta syfte ingå en finansieringsöverenskommelse med IAEA. I finansieringsöverenskommelsen ska det fastställas att IAEA ska säkerställa att unionens bidrag synliggörs i proportion till dess storlek.

4. Europeiska kommissionen ska sträva efter att ingå den finansieringsöverenskommelse som avses i punkt 3 så snart som möjligt efter det att detta beslut har trätt i kraft. Den ska informera rådet om alla eventuella svårigheter i samband med detta och om dagen för ingåendet av finansieringsöverenskommelsen.

Artikel 4

1. Den höga representanten ska rapportera till rådet om genomförandet av detta beslut på grundval av regelbundna rapporter som utarbetats av IAEA. Dessa rapporter ska ligga till grund för rådets utvärdering.

2. Europeiska kommissionen ska informera om de finansiella aspekterna av genomförandet av de projekt som avses i artikel 1.2.

Artikel 5

1. Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas.

2. Detta beslut ska upphöra att gälla 36 månader efter det att den finansieringsöverenskommelse som avses i artikel 3.3 har ingåtts eller sex månader efter dagen för antagandet av beslutet, om finansieringsöverenskommelsen inte har ingåtts inom den perioden.

Utfärdat i Bryssel den 6 november 2020.

På rådets vägnar
M. ROTH
Ordförande

BILAGA

1. Rubrik 1: Prioriterade och övergripande projekt inom nukleärt fysiskt skydd

Projekt 1: Universalisering av 2005 års ändring av konventionen om fysiskt skydd av kärnämne

Bakgrund

I syfte att underlätta anslutningen till och genomförandet av ändringen tillhandahåller IAEA på begäran rättsligt och tekniskt bistånd. Detta omfattar följande:

1. Stöd vid utarbetande av nationell genomförandelagstiftning, inbegripet tillhandahållande av nationella, regionala och internationella kurser och seminarier, bilateralt bistånd vid utarbetande av nationell lagstiftning och utbildning av enskilda personer.

2. Stöd vid inrättande, genomförande och underhåll av en stats system för fysiskt skydd, inbegripet tillhandahållande av tjänster för nukleärt fysiskt skydd, såsom sakkunnigbedömningar och rådgivningstjänster, nationella och regionala kurser och workshoppar som syftar till kapacitetsuppbyggnad och utveckling av de nödvändiga mänskliga resurserna samt utarbetande och genomförande av integrerade planer till stöd för nukleärt fysiskt skydd (integrerade planer).

Syfte

Syftet är att stödja utvecklingen och främjandet av nukleärt fysiskt skydd globalt, inbegripet utarbetande och relevant användning av vägledning i IAEA:s serie om nukleärt fysiskt skydd, i syfte att verka för att konventionen om fysiskt skydd av kärnämne (konventionen) och dess ändring, tillsammans kallade ändringen av konventionen, blir universella samt att underlätta informationsutbyte om nukleärt fysiskt skydd och stärka den internationella rättsliga ramen.

Eftersträvade resultat

1. Översyn av 2005 års ändring av konventionen om fysiskt skydd av kärnämne vid konventionsstaternas konferens 2021.

2. Internationella, regionala och nationella workshoppar – på begäran av medlemsstaterna – för att verka för en universalisering av konventionen och sprida kunskap.

3. Utveckling av informationsmaterial för att uppmuntra fler att ansluta sig till 2005 års ändring av konventionen om fysiskt skydd av kärnämne.

Utfall

IAEA:s bidrag till anslutning till konventionen.

Projekt 2: Datorsäkerhet och it-tjänster

Bakgrund

Informationssäkerhet och datorsäkerhet är fortfarande en avgörande faktor för stater när det gäller att förbättra kapaciteten för nukleärt fysiskt skydd.

Nukleärt fysiskt skydd är inriktat på att förebygga, upptäcka och reagera på brottsliga eller avsiktliga otillåtna handlingar som involverar eller riktas mot kärnämne, annat radioaktivt material, tillhörande anläggningar eller därmed förknippad verksamhet. Ansvaret för nukleärt fysiskt skydd inom en stat ligger helt och hållet hos staten, som måste säkerställa säkerheten för kärnämne, annat radioaktivt material, tillhörande anläggningar och därmed förknippad verksamhet under dess jurisdiktion. Varje stat strävar efter att uppnå nukleärt fysiskt skydd genom att inrätta ett eget system för nukleärt fysiskt skydd som är lämpligt för den staten. Datorer spelar en avgörande roll i alla aspekter av förvaltningen av en skyddad och säker drift av kärntekniska anläggningar, inbegripet datorsäkerhet och underhåll av fysiskt skydd. Det är mycket viktigt att alla sådana system är säkrade på lämpligt sätt mot skadliga intrång. Hotförmågan och hotbilden förändras kontinuerligt, och därmed även informations- och datorsäkerheten. Det dyker ständigt upp nya tekniker, ny taktik och nya processer avseende hoten. IAEA bedriver arbete till försvar mot detta ständigt föränderliga hot.

Syfte

Förbättra kapaciteten för datorsäkerhet och informationssäkerhet i staterna.

Eftersträvade resultat

1. Komplettera och uppdatera de vägledande publikationerna om informations- och datorsäkerhet i IAEA:s serie om nukleärt fysiskt skydd (nya och uppdaterade vägledningsdokument) och tillhörande tekniska dokument och publikationer.

2. Vara värd för expertmöten som specifikt behandlar datorsäkerhet vid kärntekniska anläggningar för att hålla jämna steg med utvecklingen på området.

3. Kurser, övningar och workshoppar.

4. Tekniskt bistånd till stater i fråga om datasäkerhet.

Utfall

1. IAEA-bidrag till förbättrad informations- och datorsäkerhetskapacitet på statsnivå, hos behöriga myndigheter och vid anläggningar för att stödja förebyggande och upptäckt av och reaktion på datorsäkerhetsincidenter som har potential att direkt eller indirekt negativt inverka på kärnsäkerhet och nukleärt fysiskt skydd.

2. Ett förbättrat internationellt samarbete genom sammanförande av experter och beslutsfattare för att främja utbyte av information och erfarenheter om datorsäkerhet.

3. Publikationer med vägledning och tekniska dokument på området informations- och datorsäkerhet för nukleärt fysiskt skydd.

Projekt 3: En stärkt kultur för nukleärt fysiskt skydd

Bakgrund

Kultur för nukleärt fysiskt skydd är ett tvärvetenskapligt tillvägagångssätt som förbereder personalen på hot både utifrån och inifrån genom att skapa vilja och motivation att följa etablerade förfaranden, följa föreskrifter och visa vaksamhet. Eftersom de flesta system för nukleärt fysiskt skydd utformas, förvaltas och drivs av människan beror framgången hos systemen för nukleärt fysiskt skydd på de personer som arbetar med dem. Kulturen för nukleärt fysiskt skydd identifieras som en av 12 grundläggande principer för fysiskt skydd av kärnämne och kärnanläggningar i ändringen av konventionen samt en av grundprinciperna i uppförandekoden för skydd och säkerhet beträffande radioaktivt material. I *Implementing Guide on Nuclear Security Culture* (genomförandehandledningen för kultur för nukleärt fysiskt skydd; NSS (*Nuclear Security Series*) nr 7), definieras kultur för nukleärt fysiskt skydd som en kombination av egenskaper, attityder och beteenden hos individer, organisationer och institutioner som tillsammans verkar för och förbättrar det nukleära fysiska skyddet. NSS nr 7 definierar begreppet och beskriver institutionernas och individernas uppgifter och ansvarsområden samt egenskaperna hos kulturen för nukleärt fysiskt skydd, som bidrar till att uppnå ett effektivt nukleärt fysiskt skydd.

Projektet är inriktat på att stödja medlemsstaternas utveckling av mänskliga resurser genom workshoppar, kurser och kunskapshöjande seminarier, bidra till självbedömning av kulturen för nukleärt fysiskt skydd och verka för utbyte av erfarenheter och kunskaper om verktyg och metoder för självbedömning samt god praxis inom denna kultur.

Syfte

Att hjälpa staterna att förbättra sin skyddskultur.

Eftersträvade resultat

1. Internationella workshoppar om kultur för nukleärt fysiskt skydd för att stödja medlemsstaternas utveckling av mänskliga resurser.

2. Utveckling och konsolidering av vägledning om kultur för nukleärt fysiskt skydd, utbildningsmaterial och verktyg, inbegripet verktyg för självbedömning.

Utfall

Verka för internationellt utbyte av erfarenheter, kunskap och god praxis vad gäller sätt att utveckla, främja och underhålla en robust kultur för nukleärt fysiskt skydd som är förenlig med staternas system för nukleärt fysiskt skydd.

2. Rubrik 2: Informationshantering

Projekt 1: Bedömning av behov, prioriteringar och hot rörande nukleärt fysiskt skydd (uppdrag inom ramen för integrerade planer)

Bakgrund

IAEA hjälper på begäran enskilda stater att identifiera och hantera behov avseende nukleärt fysiskt skydd genom utveckling och genomförande av integrerade planer till stöd för nukleärt fysiskt skydd och utarbetande av verktyg för självbedömning. Ansvaret för nukleärt fysiskt skydd inom en stat ligger helt och hållet hos staten, som måste säkerställa säkerheten för kärnämne, annat radioaktivt material, tillhörande anläggningar och därmed förknippad verksamhet under dess jurisdiktion. IAEA stöder staternas insatser för att etablera effektiva och hållbara system för nukleärt fysiskt skydd, och de integrerade planerna är en effektiv mekanism i detta avseende. En integrerad plan är inte rättsligt bindande. Om en stat godkänner en sådan plan anses det dock vara ett tecken på ett åtagande att sträva efter att genomföra de överenskomna förbättringar av det nukleära fysiska skyddet som ingår i planen. En integrerad plan bidrar till strategisk planering av verksamhet avseende nukleärt fysiskt skydd i en stat och säkerställer statens egenansvar för de förbättringar som krävs för att stärka dess system för nukleärt fysiskt skydd. Den ger en bedömning av statens behov avseende nukleärt fysiskt skydd och presenterar verksamhet som en stat håller på att genomföra eller planerar att genomföra, i förekommande fall i samarbete med IAEA eller andra internationella partner.

En integrerad plan följer en allmän ram för områden och mål avseende nukleärt fysiskt skydd som ger staten ett systematiskt tillvägagångssätt för att identifiera sina behov vad gäller nukleärt fysiskt skydd. Avsikten är att förse en stat med allmänna strategiska aspekter av nukleärt fysiskt skydd för att ge vägledning till beslutsfattare och strategiska planeringsmål när det gäller att på lång sikt inrätta oberoende system för nukleärt fysiskt skydd. En integrerad plan till stöd för nukleärt fysiskt skydd är uppbyggd kring sex funktionsområden: (1) Lagstiftning och regelverk. (2) Hotbild och riskbedömning. (3) System för fysiskt skydd. (4) Upptäckt av brottsliga och andra otillåtna handlingar som involverar material som inte omfattas av tillsynssystem. (5) Reaktion på händelser som rör nukleärt fysiskt skydd. (6) Upprätthållande av en stats system för nukleärt fysiskt skydd. Utöver uppdragen inom ramen för de integrerade planerna anordnar IAEA också tekniska möten med kontaktpunkterna för de integrerade planerna.

Processen för de integrerade planerna understöds av Nusims – informationssystemet för nukleärt fysiskt skydd (*Nuclear Security Information Management System*) – ett frivilligt system som hjälper medlemsstaterna att se över statusen för sin infrastruktur för nukleärt fysiskt skydd genom självbedömning och att spåra sina framsteg vad gäller att inrätta, underhålla och upprätthålla ett effektivt system för nukleärt fysiskt skydd. Informationsstrukturen i Nusims speglar centrala operativa områden av nukleärt fysiskt skydd och bygger på de grundläggande säkerhetsprinciper (*Nuclear Security Fundamentals*) och rekommendationer (*Nuclear Security Recommendations*) som utfärdas inom IAEA:s serie om nukleärt fysiskt skydd.

Syfte

Identifiera och konsolidera enskilda staters behov avseende nukleärt fysiskt skydd i ett integrerat dokument som innehåller nödvändiga förbättringar av det nukleära fysiska skyddet, och tillhandahålla en specialanpassad ram för samordning och genomförande av den verksamhet avseende nukleärt fysiskt skydd som staten, IAEA och potentiella givare bedriver.

En heltäckande informationsplattform som ger en god förståelse för staternas behov av nukleärt fysiskt skydd globalt och bidrar till att planen för nukleärt fysiskt skydd genomförs.

Eftersträvade resultat

1. Utveckling och tillämpning av integrerade planer till stöd för nukleärt fysiskt skydd.

2. Översyn av och anpassning till de integrerade planernas struktur för frivillig självbedömning eller verktyg för staternas bruk (Nusims).

3. Tekniska möten mellan kontaktpunkterna för de integrerade planerna.

4. Färdigställande av användarmanualen för de integrerade planerna.

Utfall

Bedömning av de begärande staternas behov av nukleärt fysiskt skydd och tillhandahållande av stöd genom att inrätta strategisk planering av rekommenderad verksamhet avseende nukleärt fysiskt skydd för att säkerställa inrättandet och underhållet av och hållbarheten hos ett effektivt system för nukleärt fysiskt skydd för att hjälpa stater att ansluta sig till ändringen av konventionen.

3. Rubrik 3: Nukleärt fysiskt skydd av material och tillhörande anläggningar

Projekt 1: Förbättra fysiskt skydd och redovisning och kontroll för kärnämnen för hela bränslecykeln

Bakgrund

Verksamhet som rör nukleärt fysiskt skydd för kärnämne i bruk och lagring, nukleärt fysiskt skydd i kärnbränslecykeln och tillhörande anläggningar under deras livstid, inbegripet redovisning och kontroll av kärnämne för nukleärt fysiskt skydd, samt det tekniska genomförandet av konventionen. IAEA utarbetar vägledning och ger stater utbildning och bistånd, på begäran, för att förbättra skyddet för kärnämnen med hjälp av redovisning och kontroll. Projektet kommer att inriktas på att hantera ”interna hot”. IAEA:s program för interna hot ger vägledning om förebyggande och skyddande åtgärder för nukleärt fysiskt skydd som mildrar det interna hotet. Projektet kommer också att ta upp redovisnings- och kontrollsystem för kärnämnen (NMAC). Ett NMAC-system bidrar till att avskräcka från och upptäcka icke-auktoriserat bortförande av kärnämne genom att förteckna allt kärnämne, inbegripet information om var det befinner sig. Huvudsyftet med ett NMAC-system är att förvalta och rapportera korrekt, aktuell, fullständig och tillförlitlig information om alla verksamheter och insatser (inbegripet förflyttningar) som berör kärnämne. NMAC-systemet på anläggningsnivå inrättas inom ramen för ett nationellt regelverk och kontrolleras av statens behöriga myndighet. Det ska inte förväxlas med en stats redovisnings- och kontrollsystem för kärnämne, som inrättas för att tillgodose internationella skyldigheter avseende kärnämneskontroll.

IAEA har investerat betydande resurser för att utveckla utbildningsanläggningen *Shapash Nuclear Research Institute* (SNRI). Huvudsyftet med SNRI var att kunna utbilda medlemsstaterna i nukleärt fysiskt skydd utan att avslöja känslig information om faktiska anläggningar och riskera att äventyra deras säkerhet. SNRI:s 3D-modell är ett användbart verktyg för utbildning i nukleärt fysiskt skydd. En vidareutveckling av SNRI väntas öka 3D-modellens styrka och förbättra utbildningsresultaten. Användning av 3D och virtuell verklighet i utbildningssyfte kräver dock specialkunskaper och -resurser. Utbildningens mål måste anpassas till de tekniska lösningar som används för att uppnå dem. IAEA avser att ytterligare undersöka de potentiella fördelarna med SNRI:s 3D-modell och stödja utvecklingen av kursmaterial kopplat till SNRI i framtiden.

Syfte

Att tillhandahålla vägledning och verktyg för att förhindra och skydda mot icke-auktoriserat bortförande av kärnämne och sabotage av kärnämne och kärntekniska anläggningar av en insider.

Att bedöma vilka av de IAEA-medlemsstater som bearbetar, hanterar eller lagrar kärnämne som använder ett NMAC-system och bistår sina behöriga myndigheter och operatörer för att säkerställa NMAC-programmets framgång. Att bedöma vilka IAEA-medlemsstater som för närvarande inte har något NMAC-system vill ha hjälp med att inrätta ett NMAC-program.

Eftersträvade resultat

1. Att inom ramen för serien för nukleärt fysiskt skydd ta fram vägledningar och e-lärandeverktyg för att motverka det interna hotet och förbättra redovisning och kontroll för kärnämne avseende nukleärt fysiskt skydd vid anläggningar.

2. Informationskurser och praktiska kurser.

3. Informationskurser och praktiska kurser om NMAC.

4. Vidareutveckling av Shapashs VR-utbildningsverktyg.

Utfall

Fortsatt stöd för att bistå staternas insatser för att inrätta effektiva och hållbara nationella system för nukleärt fysiskt skydd som bidrar till att motverka det interna hotet och förbättra redovisning och kontroll för kärnämne för nukleärt fysiskt skydd vid anläggningar.

Projekt 2: Samordnat forskningsprojekt – konceptdokument om åtgärder för fysiskt skydd under covid-19

Bakgrund

Detta projekt kommer att handla om tillämpningen av åtkomstkontroll och annan teknik för nukleärt fysiskt skydd under pandemin vid anläggningar som lagrar och använder kärnämne och annat radioaktivt material, inbegripet anläggningar inom kärnbränslecykeln, forsknings- och kraftreaktorer och anläggningar för radioaktivt material. Vid en covid-19-liknande pandemi kan medicinska åtgärder som syftar till att minimera spridningen av viruset påverka effektiviteten hos och även tillämpningen av befintliga tekniker och förfaranden för nukleärt fysiskt skydd, såsom åtgärder för åtkomstkontroll av personal. Ändringar av genomförandeprotokoll, modifiering av befintlig teknik och anpassning av ny teknik kan vara lämpligt i vissa situationer för att övervinna de svårigheter som covid-19 orsakar. Man kommer att granska IAEA-medlemsstaternas operativa erfarenhet av att använda åtkomstkontroll och andra åtgärder för nukleärt fysiskt skydd under covid-19-pandemin och identifiera utmaningar och god praxis som hänger samman med detta. Därefter kommer man att försöka identifiera teknik och förfaranden för nukleärt fysiskt skydd (även på området för åtkomstkontroll) som behöver förbättras och utföra laboratorieutvärderingar av potentiella modifieringar och förbättringar med avseende på genomförandet under covid-19-liknande förhållanden. IAEA kommer att underlätta utbyte av operativ erfarenhet och teknisk information mellan medlemsstaterna, offentliggöra projektrelaterade rapporter och stödja forskningsarbete i utvalda laboratorier i medlemsstaterna.

Syfte

Att säkerställa effektiva åtgärder för nukleärt fysiskt skydd vid kärntekniska anläggningar och andra anläggningar för radioaktiva material i en covid-19-liknande situation. Projektet syftar bland annat till följande:

1. Se över medlemsstaternas operativa erfarenhet av att genomföra åtkomstkontroll och andra åtgärder för nukleärt fysiskt skydd under covid-19.

2. Identifiera utmaningar och god praxis i samband med detta.

3. Överväga om man behöver ändra befintlig teknik eller förfarandena för användning av tekniken, eller utveckla ny teknik för att ta hänsyn till de medicinska kraven i samband med covid-19.

4. Göra en teknisk bedömning av de föreslagna ändringarna av nyutvecklad åtkomstkontroll och annan teknik för nukleärt fysiskt skydd i syfte att beakta pandemisituationen.

Eftersträvade resultat

1. En guide med god praxis och tekniska rekommendationer där medlemsstaterna utbyter operativa erfarenheter av nukleärt fysiskt skydd under covid-19.

2. Fastställa teknikområden som behöver vidareutvecklas för att möjliggöra effektiv åtkomstkontroll och andra åtgärder för nukleärt fysiskt skydd under covid-19-liknande förhållanden.

Utfall

Kraftfullare åtgärder för nukleärt fysiskt skydd för att förhindra stöld eller sabotage av kärnämne och andra radioaktiva material och anläggningar under pandemiliknande situationer.

Förbättrat beslutsfattande av tillsynsorgan och industrin vad gäller genomförandet av åtkomstkontroll och annan teknik för nukleärt fysiskt skydd under kriser.

4. Rubrik 4: Nukleärt fysiskt skydd för material som inte omfattas av tillsynssystem

Projekt 1: Institutionell insatsinfrastruktur för material som inte omfattas av tillsynssystem

Bakgrund

Projektet ger på begäran stöd till medlemsstaterna i deras arbete för att inrätta den infrastruktur som krävs för att bekämpa olaglig handel med kärnmaterial och andra radioaktiva material. Stödet till infrastruktur inom ramen för projektet är uppdelat i tjänster för att identifiera infrastrukturbehov och stöd till stater för att inrätta, genomföra, övervaka, bedöma och upprätthålla sina system för nukleärt fysiskt skydd i samband med insatser vid tillbud på området för nukleärt fysiskt skydd som rör material som inte omfattas av tillsynssystem. En stats infrastrukturbehov

bedöms antingen genom processen för IAEA:s internationella tjänst för nukleärt fysiskt skydd (INSServ) eller genom utarbetandet av en färdplan för insatser på området för nukleärt fysiskt skydd. Ett ytterligare ansvarsområde är att bistå stater som vill införa system och åtgärder för nukleärt fysiskt skydd vid större offentliga evenemang.

Syfte

Att hjälpa staterna att inrätta och upprätthålla en effektiv institutionell infrastruktur för att stärka de nationella insatserna för att skydda människor, egendom, miljö och samhälle från otillåten användning av kärnmaterial och andra radioaktiva material.

Eftersträvade resultat

1. Vägledande publikationer för infrastruktur för nukleärt fysiskt skydd och tillhörande utbildningsmaterial och verktyg.

2. Bistå stater, på begäran, med uppbyggnaden av mänskliga resurser och teknisk kapacitet för att upprätthålla en effektiv infrastruktur för att fullgöra deras skyldigheter i fråga om kärnmaterial och andra radioaktiva material som inte omfattas av tillsynssystem.

3. Samordning av stöd till insatsarbetsgruppen.

4. IAEA-stöd till genomförandet av åtgärder för nukleärt fysiskt skydd vid större offentliga evenemang.

Utfall

IAEA bidrar till ökad medvetenhet om behovet av en effektiv institutionell infrastruktur i en stat för att säkerställa att nationella och internationella skyldigheter fullgörs.

Staterna får ingående kunskaper om styrkor och områden för utveckling i sina system för nukleärt fysiskt skydd som avser material som inte omfattas av tillsynssystem.

Staterna har en tydlig tidsbaserad plan för utvecklingen av sin insatskapacitet avseende material som inte omfattas av tillsynssystem.

5. Rubrik 5: Programutveckling och internationellt samarbete

Projekt 1: Utarbetande av utbildningsprogram

Bakgrund

IAEA har en viktig uppgift vad gäller att tillhandahålla samordnade utbildningsprogram som stärker staternas förmåga att inrätta och upprätthålla system för nukleärt fysiskt skydd. Tillräckligt många kompetenta och motiverade anställda är en av de viktigaste förutsättningarna för att inrätta och upprätthålla staternas system för nukleärt fysiskt skydd. Utbildning bidrar på ett viktigt sätt till personalens kompetens och adekvata prestationsnivå. IAEA bistår stater genom att tillhandahålla utbildning på grundval av staternas önskemål och behov samt genom att stödja inrättandet av utbildningsprogram om nukleärt fysiskt skydd samt utbildningsorganisationer, inbegripet stödcentrum för nukleärt fysiskt skydd.

Den systematiska strategin för utbildning (*Systematic Approach to Training*, SAT) är en utbildningsstrategi med en logisk progression från identifiering av de kunskaper, färdigheter och attityder som krävs för att utföra ett arbete eller en uppgift inom nukleärt fysiskt skydd till utveckling och genomförande av utbildning för att nå denna kompetens, följt av en utvärdering av utbildningen. E-lärande och andra datorbaserade utbildningsverktyg kommer att stå i centrum för detta projekt. Projektet är inte begränsat till utveckling av allmän och yrkesinriktad utbildning, utan omfattar även samordning av nätverk såsom det internationella nätverket för utbildning i nukleärt fysiskt skydd (INSEN) och det internationella nätverket för stödcentrum för nukleärt fysiskt skydd (*NSSC Network*).

Syfte

Syftet med projektet är att verka för en integrerad strategi för utveckling av mänskliga resurser på området för nukleärt fysiskt skydd och att hjälpa staterna att bygga upp sin kapacitet för utveckling och genomförande av effektiva och hållbara utbildningsprogram för utveckling av mänskliga resurser inom nukleärt fysiskt skydd på grundval av fastställda behov.

Att stärka samarbetet och möjliggöra ett ökat informationsutbyte mellan stater om utarbetande och genomförande av utbildningsprogram inom nukleärt fysiskt skydd genom INSEN och det internationella NSSC Network och NUSEC.

Eftersträvade resultat

1. Metoder för utveckling av mänskliga resurser för nukleärt fysiskt skydd som utbyts mellan och används av stater.
2. Evenemanget *Leadership Academy for Nuclear Security* (ledarskapsakademi för nukleärt fysiskt skydd) inrättas.
3. Utbyte av erfarenheter och god praxis om utbildning i nukleärt fysiskt skydd.
4. Stöd till medlemsstaterna vid tillämpningen av den systematiska strategin för utbildning.
5. Stöd till fortlöpande, regelbunden analys av utbildningsbehov, utvärdering av utbildning och inrättande av utbildningskommittéer.
6. Stöd till och samordning av verksamheten inom NSSC Network för att underlätta utbyte av information och resurser och för att främja samarbete mellan stater med ett stödcentrum för nukleärt fysiskt skydd eller stater som vill inrätta ett sådant centrum.
7. Bistånd till stater med inrättande och drift av stödcentrum för nukleärt fysiskt skydd för att upprätthålla nationella system för nukleärt fysiskt skydd genom program för utveckling av mänskliga resurser samt tekniskt och vetenskapligt stöd.
8. Stöd till regionalt och subregionalt samarbete mellan stater med planerade eller operativa stödcentrum för nukleärt fysiskt skydd.
9. INSEN.
10. Masterprogram i nukleärt fysiskt skydd.
11. Skolor för nukleärt fysiskt skydd.
12. Fakultetskurser i utbildning i nukleärt fysiskt skydd.
13. Undervisningsmaterial för utbildningsprogram om nukleärt fysiskt skydd.
14. Utarbetande av onlinekurser på alla officiella IAEA-språk, inbegripet översättning.
15. Översyn av tidigare onlinekurser, inbegripet granskning av översättningar.

Utfall

Staterna kan på ett effektivt sätt initiera och genomföra åtgärder för att upprätthålla sina nationella system för nukleärt fysiskt skydd, särskilt genom program för utveckling av mänskliga resurser, utbildning samt tekniskt och vetenskapligt stöd.

6. Rubrik 6: Jämställdhetsinriktad kapacitetsuppbyggnad och utbildning avseende nukleärt fysiskt skydd

Bakgrund

Stipendieprogrammet, som fått sitt namn efter den banbrytande fysikern och tvåfaldiga Nobelpristagaren Marie Skłodowska-Curie, utlystes av generaldirektören Rafael Mariano Grossi vid ett IAEA-evenemang med anledning av Internationella kvinnodagen i mars 2020. Syftet är att stödja unga kvinnors utbildning och arbetslivserfarenhet och uppmuntra dem att studera och arbeta inom kärnvetenskap och kärnteknik eller icke-spridning. Programmet ger stipendier på upp till två år för kvinnor som avlagt examen i kärnvetenskap och kärnteknik eller icke-spridningsstudier. Stipendiaterna erbjuds också möjlighet att praktisera vid IAEA för att komplettera de expertkunskaper de fått under sina studier.

Syfte

Marie Skłodowska-Curie-programmet syftar till att inspirera och uppmuntra unga kvinnor att göra karriär inom kärnvetenskap, kärnteknik och icke-spridningsstudier genom att ge mycket motiverade och talangfulla kvinnliga studenter stipendier till universitetsprogram tillsammans med möjligheter till praktik hos IAEA. På lång sikt kommer programmet att bidra till en ny generation kvinnliga ledare inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik som kommer att driva på den vetenskapliga och tekniska utvecklingen i sina länder.

Eftersträvat resultat

Programmet kommer att finansiera minst 100 stipendiater till en beräknad totalkostnad på mellan 4 och 6 miljoner EUR för en tvåårsperiod.

Utfall

Att ge kvinnor vetenskaplig utbildning och arbetslivserfarenhet för att verka för en jämn könsfördelning inom tillämpningen av kärnteknik för att bemöta gemensamma globala utmaningar, inbegripet nukleärt fysiskt skydd.